

"ΤΟ ΓΙΟΥΣΟΥΡΙ"

A. Καρκαβίτσα

Ἐνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ ἀντιπροσωπευτικότερα διηγήματα τοῦ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα εἶναι ἀσφαλῶς «τὸ Γιούσουρι», στὸ ὁποῖον μᾶς περιγράφει τὴν σκληρὴ καὶ ἐπικίνδυνη δουλειὰ τῶν σφουγγαράδων. Αὐτοὶ γνωρίζουν τοὺς κινδύνους ποὺ ἐγκυμονεῖ τὸ ἐπάγγελμά τους. Σὰν ἀντίβαρο στὴ σκληρὴ δουλειὰ τους τρέφουν ἓνα ἰδανικὸ πού, τοὺς ἀνακουφίζει καὶ τοὺς ἐνθαρρύνει νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Ἔτσι καὶ ὁ ἦρωας τοῦ διηγήματος ὁ Γιάννης ὁ Γκάμαρος, παιδί ἀκόμη, ἀκούει, μὲ θαυμασμὸ γιὰ τοὺς θρύλους, ποὺ περιβάλλουν τὸ στοιχειωμένον γιούσουρι, ποὺ βρίσκεται στὸν κόλπο τοῦ Βόλου. Ἀκούει ὅτι κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ τὸ κόψῃ καὶ τοῦ φαίνεται ἀπίστευτο. Καὶ τότε γεννιέται μέσα του ἡ ἐπιθυμία νὰ τὸ κόψῃ καὶ νὰ δοξασθῇ. Μεγάλωνε ὁ Γκάμαρος καὶ ὅλο μεγάλωναν καὶ οἱ δυσκολίες τοῦ ἐπαγγέλματός του, διότι εἶχε ἀκολουθήσει τὸ ἐπάγγελμα τῶν προγόνων του, θέριευε μέσα του καὶ τὸ ἰδανικὸ του, σὰν δένδρο καὶ ἔκανε τὶς δυσκολίες τῆς δουλειᾶς του νὰ ἐκμηδενίζονται καὶ νὰ γίνονται σκόνῃ μπροστά του.

Τέλος ἔφθασε ἡ στιγμή ποὺ θὰ πραγματοποιοῦσε τὸ ὄνειρό του. Εἶχαν πάει μὲ τὴ μηχανὴ τοῦ καπετὰν - Στραπάτσου στὸν κόλπο τοῦ Βόλου γιὰ ψάρεμα. Ἔτσι ἀπεφάσισε νὰ τὸ κόψῃ καὶ πείθει καὶ τοὺς ἄλλους νὰ τὸν βοηθήσουν. Στὴν ἀρχὴ κάνουν μιὰ ἀναγνωριστικὴ βόλτα γιὰ νὰ τὸ ἀνακαλύψουν. Μὰ δὲν βρίσκουν τίποτε. Ὁ Γκάμαρος ἀπογοητευμένος νοιώθει μέσα του νὰ σωριάζεται τὸ οἰκοδόμημα τοῦ ἰδανικοῦ, ποὺ μὲ τόσες ἐλπίδες εἶχε θρέψει.

Μὰ, ἔξαφνα ἐκεῖ ποὺ εἶχε ἀτελειοθῇ, τὸ εἶδε! Σταμάτησε τὸ καΐκι, ντύθηκε τὴν στολή του καὶ κατέβηκε στὸ βυθό. Βρῆκε τὸ γιούσουρι στὸν ὕπνο του. Στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ ἐκστατικός, κοιτάζοντας τὸ μεγάλοπρεπο καὶ τρομακτικὸ θέαμα τοῦ στοιχειοῦ.

Τοῦ ἔδωσε μιὰ τσεκουριά. Σύστησε. Κόχλασε καὶ κλωθογύρισε τὸ νερό. Μὰ ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἦταν σκληρὸ σὰν σίδηρο. Ζήτησε τὸν λαστό. Ἄρχισε νὰ τὸ ξεριζώνῃ. Παιδεύτηκε ὥρες, μὰ στὸ τέλος κατάφερε νὰ τὸ λασκάρῃ ἀπὸ τοὺς βράχους. Ζήτησε τὴ γούμενα καὶ τὸ ἔδεσε ἀπὸ τὸν κορμό. Τὸ στοιχειὸ τώρα ἀγωνιζόταν γιὰ τὴν ἐπικράτησίν του καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸν μαγέψῃ μὲ τὰ λάγνα μάτια του. Ἀλλὰ ὁ Γκάμαρος εἶχε περισσότερη δύναμη, ποὺ πήγαζε ἀπὸ τὸ ἰδανικὸ του. Αὐτὸ τοῦ ἔδινε κουράγιο στὶς πρὸ ἐπικίνδυνες στιγμὲς τοῦ ἀγῶνα του.

Ἀνέβηκε στὴν ἐπιφάνεια καὶ τοὺς εἶπε ὅτι ἔκοψε τὸ γιούσουρι. Τώρα ὅλοι ρίχτηκαν στὰ κουπιὰ γιὰ νὰ τὸ σύρουν. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ πηγαίῃ ἐμπρός, τὸ καΐκι πήγαινε πίσω. «Μᾶς κοροϊδεύεις εἶπε ὁ καπετάνιος». «Μὰ τί θέλατε, νὰ τὸ κόψω τελείως καὶ νὰ μὲ πλαιώσῃ», ἀπήντησε ὁ Γκάμαρος. Ρίχτηκαν στὰ κουπιὰ καὶ κατώρθωσαν νὰ τὸ ξεριζώσουν. Τώρα προσπαθοῦσαν νὰ τὸ βγάλουν κρυφὰ γιὰ νὰ μὴν τοὺς τὸ πάρουν οἱ Τούρκοι (διότι τὴν ἐποχὴ αὐτὴ οἱ Τούρκοι κατεῖχαν ἀκόμη τὴ Θεσσαλία). Ἀλλὰ τὸ γιούσουρι, ἂν καὶ κομμένο, ἀνθίσταται. Ἔστειλε τὴν νοτιὰ καὶ τοὺς ἀπάντησε στὴν ἐξοδο τοῦ κόλπου καὶ τὸ κύμα σηκώθηκε βουνό. Ὁλητὴν νύκτα κωπηλατοῦσαν. Τέλος ἔφθασαν στὸ νησί τους. Ἐτρεξε πρῶτος ὁ Γκάμαρος, ἔπιασε τὴ γούμενα, μὰ σὰν νὰ τὸν κτύπησε ἀστροπελέκι, ὅταν τὴν εἶδε κομματιασμένη.

Τὸ ὄνειρό του ποὺ τὸ εἶχε θρέψει τόσα χρόνια καὶ τοῦδινε φτερὰ στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς του σὲ μιὰ στιγμὴ κατέρρευσε σὰν τραπολόχαρτο. Ἐνοιωσε μιὰ δυνατὴ πίκρα καὶ ἓνα κενὸ μέσα του. Μὲ πόση ἀπογοήτευσί καὶ ὁ ἴδιος ἐκφράζεται ἀργότερα, ὅταν τοῦ ἔλειψε τὸ ἀντίβαρο τῶν κό-

πων καὶ τῶν κινδύνων τῆς δουλειᾶς του. Τῆς δουλειᾶς τοῦ σφουγγαρά: «Καὶ ἔγω ὁ Γιάννης ὁ Γκάμαρος, ἑβδομηντάρης καὶ ἐτοιμόρροπος τώρα, δὲ θαλασσοδέρομαι παρὰ γιὰ τὸ καρβέλι».

Πόσο ἀποκαρδιωτικὸ εἶναι ἀλήθεια τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος γιὰ μᾶς τοὺς νέους. Διότι ὅλοι μας λίγο πολύ, ἔχουμε κάποιο ἰδανικό, κάποιο σκοπὸ ποὺ μᾶς ὀδηγεῖ στὴ ζωὴ. Κανεὶς δὲν θὰ ἤθελε τὸ ἰδανικό του νὰ ἔχη τὴν τύχη τοῦ ἰδανικοῦ τοῦ Γκάμαρου. Ἄλλὰ καὶ τί μπορούμε νὰ κάνουμε γιὰ νὰ ἀπομακρύνουμε τὴν ἀπογοήτευσι καὶ νὰ δοῦμε τὸ ἰδανικό μας νὰ γίνε-ται πραγματικότης; Ἀπλούστατα νὰ μὴν πλάθωμε τὰ ἰδανικά μας ἀνώτερα τῶν δυνάμεών μας, διότι πολλοὶ ἐλάχιστοι θὰ ἐπιτύχουν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἀποκαρδιωτικὸ γιὰ μᾶς. Ἀκόμη νὰ μὴν λυγοῦμε εἰς τὶς πρῶτες δυσκολίες, ἀλλὰ νὰ δείχνωμε θάρρος, ἀποφασιστικότητα καὶ ἐπιμονή. Τότε μόνον θὰ δοῦμε τὸ ὄνειρο νὰ γίνεται πραγματικότης.

ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Τάξις Ε1